

Naročnina lista: Celo leto K 120—, pol leta K 60—, četrt leta K 30—. Izven Jugoslavije: Celo leto K 150—. Inserati ali oznanila se za-
slobo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju
primeren popust. Upravištvu sprejema naročnino,
inserate in reklamacije. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek.
Uredništvo in upravištvu je v Mariboru, Korčak
cesta št. 5. — Z uredništvom se more govoriti
vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne.
Rokopisi se ne vračajo. Nezaprite reklam-
so poštinske prošle. — Telefon št. 2.

Republikanci o narodnem edinstvu.

Na letnem kongresu Jugoslovansko republikanske stranke, ki se je vršil pred kratkem v Beogradu, je razpravljala predsednik te stranke g. Ljubomir Stojanović o odnosih med Srbi in prečani na ta-le iskren in lojalni način:

„V pogledu plemenskega vprašanja, ki je zelo kočljivo, stojimo danes po nastavi na slabšem, kot pred tremi leti. Namesto, da bi se postopalo v tem pogledu zelo pazljivo in obzirno, sta ves ta čas vlada in skupščinska večina od vseh strani skrbeli ter se trudili, da se ti odnosi kolikor je mogoče poslabšajo. Srbi, Hrvati in Slovenci niso nikdar živeli v skupni državni zajednici, ki bi bila njih skupna last, temveč vsaki svoje zasebno življenje pod različnimi kulturnimi vplivi. Slovenci — narodna masa — so prav malo vedeli o nas, Hrvati pa so nas poznali samo po sosedstvu in se to po večini le od takrat, ko smo se začeli med njimi naseljevati. Tedaj so se pa začeli med Hrvati in Srbi tudi spori, najprej verski, pozneje pa politično-plemenski.“

Govornik riše nekdanje borbe in poizkuse za zblizanje ter kaže, kako so Hrvati ob početku navdušeno podpravljalni ujedinitve, četudi se niso mogli popolnoma osvoboditi od bojazni, da bi bili v novi državi lahko preganjani od Srbov, ter nadaljuje:

„To je vse tako naravno in razumljivo, da se mora človek zares čuditi, kako da srbijski politiki vsega tega niso razumeli. Od stoletij podedovane navade in nazori se ne dajo spremeniti v 24 urah. Srbijski politiki niso razumeli hrvatske duše. — Eni so se oklenili teh maloštevilnih Hrvatov, ki so kazali nekaj smisla za široko jugoslovansko nacionalno zajednico, drugi pa teh, ki so o tem samo iz teh ali onih razlogov govorili, vsi so pa stali pod vplivom Srbov-politikov iz bivše Avstro-Ogrske, ki iz popolnoma razumljivih razlogov in vzrokov za vprašanje skupnosti niso mogli imeti širokega obzorja.“

Srbijski politiki so se vsteli že v tem, da so hoteli pridobiti Hrvate in Slovence za svoje naziranje o državni ureditvi, volitve so pa pokazale, da stojijo narodne mase na čisto drugem stališču. Pogrešili so tudi v metodi svojega dela. Od prvega početka se je kazalo nekako nezaupanje do nove države. Eni so bili po duši tuji Srbov, drugi, ki niso nasprotni o-
notni in skupni državi, so se pa pokazali kot protivniki strogo centralistične države v strahu za svojo plemensko individualnost. Vlada, misleč, da je centralizem edino sredstvo za ustvaritev močne države, je pa zmašila vse te nezaupljive v eno torboto jih proglasila za sovražnike države in za razdirajoče elemente. Meneč, da se vsako nezadovoljstvo da zatreti z najstrožjo državno oblastjo, so še bolj pritiskali s tem centralizmom in tako se je dušenje nezadovoljstva po nerazumnih in nesposobnih organih spemnilo v pravo nasilje.

Mi smatramo, da se morajo nasprotstva med Srbi z ene in med Hrvati-Slovenci z druge strani na vsak način premostiti, pa naj bo to tudi z izmenjavo ustave. Za stabilnost države ne zadostuje samo tiskana ustava in organizirana državna oblast, temveč potrebno je narodno čustvo in njegovo prepričanje, da je tako najboljši. Zato je republikanska stranka vedno naglašala, da je treba dati Hrvatom in Slovincem široko samopravo ter jih s tem rešiti vsake bojazni pred kako prilasteno nadvlado ali hegemonijo od naše strani. Italijani in Nemci so sto in sto let živeli razjednjeni in pri vsem duševnem jedinstvu skozi sto let jo politično ujedinitve vendarle delalo težave. To v Nemčiji še danes ni tako centralistič-

no izvedeno kot pri nas, kar pa ne da la nobenih zaprek in vsi Nemci se čutijo kot državljani skupne nemške državne zajednice, prej caristične, se daj pa republikanske.

Srbijske politične skupine, ki so donesle to ustavo, so se odrekle starosrbskih demokratiških teženj in navad in gotovo je, da bodo pri prvih volitvah izgubili velik del svojih mandator, sedanja skupščinska „večina“ bo postala manjšina, slabejša od sedanje skupščinske opozicije. Ali bodo nove srbske politične skupine lahko popravljale sedanje stanje skupno s

O razmerju med Jugoslavijo in sodobno Rusijo.

Kratkovidnim zasleplencem med našimi vodilnimi državniki se imamo zahvaliti, da med našo državo in sodobno Rusijo še do današnjega dne ni prišlo do tolikanj potrebnega prijateljskega razmerja. V vseh kulturnih državah so že davno spoznali, u-mestnost prijateljskih odnosov, zlasti trgovinskih in gospodarskih, le v naši kraljevini noče mahna peščica mračnih elementov nikakih stikov s tisto Rusijo, v kateri je vsa kulturna Evropa zagledala zibelko svojega preporoda.

Ako se povprašamo: Zakaj vpoštevajo zapadno-evropski narodi — iz-
vzemši Francijo, ki ne more pozabiti svoji napoli izgubljenih kapitalističnih interesov — dejanski položaj v so-
dobi Rusiji in zakaj so opustili in-
tervenционистične nakane nekaterih im-
perialistov, pridemo do jako enostav-
nih zaključkov: Ko je iz ruševin sve-
točne vojne vstala preizkušena in pre-
ročena ruska revolucionarna ideja, se je zapu tolažil z različnimi dvomi o stabilnosti revolucionarnih tekov, Evropa ni verovala v trajnost revolu-
cionarnega razpoloženja ruske narod-
ne duše. Polagoma, po dolgih mesecih in celo letih, pa se je morala uveriti o trdni volji ruskega naroda, ki je en-
krat za vselej raztrgal reakcionarno spono bizantinskega carizma.

Jekleni zakoni svetovnega gospo-
darstva so zapadno Evropo prisilili k razmišljanju, kako bi se vzpostavile gospodarske vezi z mogočno Rusijo — brez katere je njena obnova nemogo-
ča in iluzorna. Anglija je kot pretež-
no trgovska država spoznala velikan-
sk pomen prijateljskih odnosov na-
pram Rusiji, uvidela je, da si jo mo-
ra pridobiti pred vsem radi utrditve svojega ugleda v Indiji in zato je po-
varila kot prva med evropskimi drža-
vami sovjetskega komisarja za trgo-
vino, Kvasina, v London, kjer so se
kmalu nato vršila gospodarska poga-
janja na širši podlagi. V Nemčiji so
istotako dokazovali sovjetski Rusiji —
svoje simpatije in nedavno je Hugon
Stanes v Londonu predlagal narav-
nost velikanski načrt za obnovo rus-
ke industrije. Čehoslovaška je poka-
zala, da veruje v zrelost ruske revo-
lucije. Ob izbruhu lakotne katastrofe
v Rusiji je Čehoslovaška organizirala

hrvatskimi in slovenskimi strankami?
— Lahko, če bodo te stranke stale na
široko nacionalnem in demokratiškem
stališču ter ostale v zaupni in iskreni
zvezi s srbskimi strankami, ki že da-
nes zavzemajo to stališče. Boriti se
bo treba ne samo z reakcionarnimi
in kapitalističnimi elementi, ki so vi-
soko dvignili glavo po mestih in po
celi državi, temveč tudi z monarhistič-
nim režimom, ki je zaveden po sedanjih
ustavi.

Tako republikanci, samo škoda,
da se stranke tega naziranja v Srbiji
še-le v razvoju.

izboru uspejo podporno akcijo in se
opravičijo zlatega gesta: „Dvakrat da,
kdo biro da“ Fridtjof Nansen je v
narodskih državah mobiliziral vse do-
brodelne ustanove, vlade so mu pri-
tem pomagale in Rusija se je lahko
pretrčala, da je prijateljstvo kultur-
nih narodov iskreno in ne navidez-
no. Sovjetska Rusija je poslala svoje
diplomatske zastopnike vsem kultur-
nim državam, ki so gojile dovolj raz-
umevanja za težnje ruskega naroda.

Vse drugače je pa mislila o vzpo-
stavitvi odnosov z Rusijo — belgraj-
ska čaršija. Ona se ni naučila prav
ničesar. Casonise naše prestolnice je
smiselno in psovalo vse tiste države,
ki so iz zgolj človeških razlogov pri-
stopile glavnemu ruskemu narodu na
pomč. Naša vlada je sprejela caris-
tične begunce z odprtimi rokami, v
svoje okrilje je sprejela najtemnejše
razdaljake in nasprotnike prave svo-
bode ruskega naroda. Krmilar naše
države so prepričani, da je današnji
položaj v Rusiji le prehodna doba v
razvoju ruske revolucije in da bo ca-
rizem v svojem bizantinskem blesku
spet vzniknil. Kratkovidneži, kako se
motijo! Reakcionarni državniki naše
kraljevine so izgubili zadnjo trohico
tistega neobhodno potrebnega razuma
v presojanju realnih činjenic, katerih
v svojo trnoglavo zunanjo politiko
vendar pri najboljši volji ne morejo
zanikati.

Kar je ves kulturni zapad pripo-
znal, tega ne pripozna ozkosrčni Bel-
grad. Mi pa mislimo takole: če se je
morala ukloniti kapitalistična Franci-
ja nekoliko poznemu spoznanju, da
stoji svet v Rusiji pred dovršenim de-
jstvom, se bodo morali tudi naši za-
slepljeni državniki spametovati in pri-
poznati sedanjí ruski režim.

Dokler ne bomo preboleli notran-
je-političnih in gospodarskih kolobocij,
ni misliti, da bi Belgrad v pogledu od-
nosov napram Rusiji krenil na pravo
pot. Nočemo obupati. Se vedno ve-
rujemo v zmago zdravega razuma. —
Tako, ko se bo reakcija v naši očet-
njavi razkrojila, bo napočil čas, da
stopi naša država s sedanjo Rusijo v
tiste odnose, v katerih se je znašla
kulturna demokracija zapadne Evro-
pe.

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

Vladna kriza še ni reše-
na. Pašić in Davidović sta večeraj do-
poldne zopet konferirala. Pašić je še-
lu demokratiškega kluba znova doka-
zoval, da so radikali sicer dobri pri-
jatelji demokratov, da pa v vprašanju
političnega ministristva nikakor ne mo-
rejo popustiti. Iz vseh dosedanjih po-
ročil o vladni krizi je razvidno, da se
je pretkani lisjak Pašić udal taktiki
zavlačevanja. Dan za dnevom tolaži
nestrpne demokrate z raznimi zagoto-
vili, ki pa nimajo drugega namena,
kakor: zavlačevati (iz previdnosti) ob-
novo stare koalicije tako dolgo, dok-
ler na kongresu radikalov Pašić ne
dobi končnega absolutorija. Znaló bi
se namreč zgoditi, da dobi Protičeva

struja navsezadnje premoč. Zaenkrat
to ni verjetno, istotako pa tudi ni iz-
ključeno. Najverjetneje je, da bodo ob-
novili radikalno-demokratiško koalicijo.
Volilnega zakona v vladnem prográ-
mu se pa bojijo radikali in demokrati
kakor vrag križa.

WASHINGTONSKA KONFE-
RENCIA.

Dne 11. t. m. je v Washingtonu
prečital senator Lodge sporazumno re-
digirano paciško pogodbo, ki obve-
zuje Ameriko, Japonsko, Veliko Brita-
nijo in Francijo v pogledu ohranitve
svetovnega miru na skrajnem vzhodu.
Besedilo pogodbe obsega štiri točke.
Pogodba velja od dneva ratifikacije za
doba 10 let. Z novo pogodbo se raz-
veljavlja konvencija, ki sta jo sklenili
Anglija in Japonska dne 13. julija l.
1911 v Londonu. Ko je Lodge končal,
so mu delegati konference iskreno če-

stitali. Svoje zadovoljstvo nad dejst-
vom da je mir na daljnem vzhodu za-
sigan, sta mu v imenu Francije in
Anglije izrekla Viviani in Balfour.

RUMUNIJA.

Iz Bukarešte poročajo,
da sta podala svoji demisiji zunanji
minister Take Jonescu in justični mi-
nister, vsled česar bo najbrže dem-
sijonirala celokupna vlada.

ZAPADNA OGRSKA.

V sredo, dne 14. decem-
bra, ob 8. uri se je v Sopronju za-
čelo ljudsko glasovanje. Avstriji se
nad prisranskim stališčem medzave-
zniških funkcionarjev silno razočara-
ni. Zvezna vlada je sporazumno z vse-
mi političnimi strankami narodne skup-
ščine sklenila, da se glasovanje, ka-
terege neustrankarski in čisti potek ni
zajamčen, ne bo udeležila, da bo odpo-
kneaa svojega glasovalnega komisa-
rja in da ne bo priznala glasovalnih
izidov, ako se bo komisija generalov
irracionalno oklepala svojega prvotnega
stališča. Glasovanje se je udeležilo po
budimpeštanskih poročilih okoli 13.000
oseb — glasovalnih upravičencev je
18.700.

V krizi.

Vlado hočejo obdržati na vsak na-
čin radikali in demokrati zato se pa
Pašić in Davidović vezbata in skušata
v razvrščevanju ministrskih stolčkov.
Danes sestavlja vlado Pašić, Jurij Da-
vidović, potem zopet Pašić in tako gre
to naprej. Lahko tudi v brezkončnost,
ker je pri vseh takih krizah oblast
vedno v rokah cele uzurpatorske gru-
žbe. Ministri obdržijo svojo moč, sve-
jo milijonsko plačo in tako se vse te
krize samo pesek v oči za nižjo vrsto
pristašev ene in druge stranke. Pa-
šić je potreboval to krizo, da lahko na-
stopi pri kongresu radikalne stranke
kot nasprotnik demokratov. Davidović
s svojimi pajdaši si krize sicer ni že-
lel, ni pa potreben, da se je boji, ker
je vendar jasno, da so dosedanjí skup-
ni grehi nad državo najboljša vez div-
jega zakona radikalov in demokratov.
Ta zveza je nemoralna in listi ene ka-
kor druge strani ne poznajo nobenih
mej, v bitenju svojih zavezniških na-
sprotnikov. Pribeževanje „Nova Stam-
pa“ od 11. t. m. piše n. pr.: „Koali-
cija radikalov in demokratov je škodli-
va za demokratiško stranko. Ona ima
tudi hude posledice za moralno uredi-
tve splošnih političnih odnosov, ter
je škodljiva za celo državo. Radikal-
na stranka se je izživela. Ze pred voj-
no je bila zastupljena s korupcijo ter
je brez širokih državniških idej pred-
stavljala samo moč iz izvora državne
oblasti — v reakciji. Ta stranka se
že od nekdanjega časa in zvija med za-
padnjaštvom in bizantizmom ter
najde svoj naravni izraz v duhu naj-
hujšega birokratizma. Med vojno se
je popolnoma kompromitirala, potaplja-
joč se iz reakcije v zločin, izgubljajoč
popolnoma smisel za moderno državo
demokracije. Da je mogla sploh živeti
po osvobođenju, je predpisovati samo
oblasti katero je imela v svojih rokah,
prirastku radikalov iz novih krajev,
duševni utrujenosti našega izmučene-
ga naroda in divjem preganjanju
vseh radikalnih protivnikov...“ —
Tako torej, taki so radikali v demo-
kratskih očeh! Radikali seveda tudi
niso leni in slikajo demokrate kot —
družbo brez programa, brez načela —
samo za izkoriščanje države, značilno
je pa to, da se eni kakor drugi ne o-
gibljejo tako slabe, nemoralne in kom-
promitirane družbe.

Potreba volilnega zakona. „Beo-
gradska „Tribuna“ z dne 13. t. m. pi-
še: V demokratični (ne policijski demo-
kraciji; op. ur.) državi je poleg vla-
darja naloga ljudstva, da kot volilno
telo povzdigne svoj glas in po najbolj-
ši volji razsodi rešitev parlamentarne
krize. V položaju, ki je nastal v našem
parlamentu po razstanku dveh naj-
močnejših skupin in z ozirom na dej-

-tvo, da je vsaka druga kombinacija skoraj izključena, bi bilo najbolje, da zveze vladar svoj narod preko najmočnejše skupine za njegovo mnenje. Nobena demokratična in strogo parlamentarna država ne sme niti za en trenutek biti brez nujnih zakonov, na podlagi katerih izreka narod v takih slučajih svoj glas. Odvzemati narodu možnost, da se v parlamentarni krizi izrazi za to ali ono stran, pomeni uničevanje parlamentarizma. Obratno je parlamentarizem popoln samo tesar, ako je dana narodu vsaki čas — možnost, da izreče, če je potrebno in če se ga pozove, svoje zaupanje tej ali oni politični skupini. Radi tega ne sme biti demokratična država brez volilnega zakona, brez katerega ne more višiti svojih parlamentarnih dolžnosti.

Kot prave prijatelje naroda so se doslej vedno izkazovali poslanci Jugoslovanskega kluba. Se v živem spominu nam je energičen nastop našega kluba, ki je kot prvi in z vso odločnostjo zahteval od sedanje vlade, da po odstranitvi Karla takoj demobilizira. Vojaška oblast hoče nove rekrute vpoklicati na vojaško službovanje za božične praznike. Poslanec Sušnik (Jugoslovanski klub) se je obrnil z dobro utemeljeno interpelacijo do vojnega ministra, naj preloži vpoklic rekrutov po praznikih, da bodo lahko obhajali Božič na domu v krogu svojih dragih. Seje finančnega odbora 14. t. m. se je tudi slučajno udeležil vojni minister general Zečević. Pri tej priliki je hotel g. minister ta odbor prepričati o upravičenosti zahtevi generalnega štaba, ki se hoče celo povišati kadersko stanje naše vojske. S tem svojim predlogom o povišanju kadra pa je minister slabo naletel pri Jugoslovanskem klubu. Poslanec dr. Hohnjec mu je v jedrnatih besedah obrazložil stališče SLS, ki je in bo zahtevala, da se stanje kadra znatno zniža, skrajša pa tudi rok vojaške službe. Ententa gleda z neprijaznimi očmi na naš militarizem, ki nam doslej ni mogel oteti niti Koroške, niti bajskega trikota, da celo znaten del Albanije smo morali odstopiti na zahtevo entente. Militarizem nam doslej ni zjamčil miru, niti osigural mej, radi tega pa je zahteva generalnega štaba glede zvišanja kadra neupravičena. Se prav posebno pa moramo delati na zmanjšanje stalne vojske, ker nam izdatki za vojaštvo preveč obremenjujejo državni proračun, katerega izplačilo je v očeh davkoplačevalcev nekaj nemogočega. Tudi Wranglovec se je dotaknil dr. Hohnjec v svojem govoru in zahteval njih odstranitev, ker je to zahteva naroda. Vojni minister je po končanem govoru dr. Hohnjeca izjavil, da bo pristal na zmanjšanje kadra s priveljenjem vlade. Glede zmanjšanja vojaštva se doslej niti s prstom ni mignil nobeden demokrat ali samostojnež.

Togota centralistov.

Policajdemokrati v svoji togoti nad izidom občinskih volitev v Zagrebu že grozijo, da bodo vsi mandati hrvatskega bloka razveljavljeni in niti ne pomislijo pri tem, kam vodi politika, ki se poslužuje takih sredstev. Sploh se niso trabaniti Pribečevićevega režima doslej prav nič naučili, ne iz zgodovine, ki ima dovolj primerov za konec političnega nasilja, na izpoteka svoje dosedanje politike v naši državi. Začeli so saj na videz z nekaterimi programaticnimi načeli: z goslovanstvom vsaj doma, če že ne v Beogradu, z agrarno reformo itd., a vse to so prodali za portfelj ministra policije, mende, da jih bo policija in pandurska sila vedno in povsod oskrbovala z mandati in z politično močjo. Izzvali so kulturni boj, zakone so podredili svojim strankarskim nakanam, v svojo službo so postavili policijo in celo mrežo špijonov, a vse to jim ne pomaga. Radikali, ki so z njimi delili moč in oblast, so vedno pripravljene in že komaj čakajo, da navalijo na njih vsa krivdo današnjih neznosnih in nekulturnih razmer in pojavov.

Po zmagi hrvatskega bloka v Zagrebu poroča „Obzor“ čitanje zagrebških demokratskih listov: „Riječ“, „Novosti“, „Dva sala“ in „Agramer Tagblatt“, kjer stoji črno na belem, da so „zmagali demokrati“. Normalni ljudje pa mislijo, da je zmagal ta, ki

ima dve tretjini vseh mandatov, oziroma dvakrat toliko in še več kot vse druge stranke skupaj. Kako morejo pri vsem tem demokratski listi govoriti o zmagi, je njihova, normalnemu svetu nepojmljiva stvar, v znamenju Pribečevićeve megalomanije, ki je dala tem volitvam politični karakter, ki so pa v največjem miru in redu zavrnila te nakane.

Intrige in gonja proti muslimanski organizaciji v Bosni. Poslanci Jugoslovanske muslimanske organizacije so razven g. Kulenovića izkazali že marsikatero uslugo današnjim vladinocem, ostali so pa pri vsem tem še vedno s celo organizacijo vred nezanesljiv, ali da se izrazimo v duhu „B. Dnevnika“, antisrbski in antipravoslavni element, ki bi se moral v zaserto radikalije tu policajdemokracije prejeti ali slej ugonobiti. V to svrhu se že dolgo vršijo priprave na najpodlejši način. Voditelje muslimanov spravljajo vsak čas v nekatere zveze z odmetniki, zdaj z Boškovičem, zdaj z macedonskimi komiti, zdaj z Albanci ali pa celo s Kemalpašino vlado v Angori. Take vesti prinašajo srbski listi dan na dan, zdaj naravnost, zdaj med drugim natrošeno in prikrito, z njimi zastrupljajo srbski življenj, ter ga ščuvajo proti sodržavljanom — muslimanom, potem pa hinavsko vprašujejo, kako je mogoče, da so muslimani nezadovoljni. (Vsako potovanje muslimanskih poslancev daje povod raznim, če se tako podim izmisliotnam. V zadnjem času dobivajo ugledni muslimani po Bosni in Hercegovini nekatere, turško-nacionalno-versko-revolucionarne letake, ki naj bi bili izdelani na Dunaju, po pošti iz domače dežele in z dodatnimi dopisi kurirjev, ki se opravičujejo, da niso mogli sami priti, dopisa pa ne podpisajo. Vsa ta pisma so po svoji vsebini in pisavi enega in istega izvora, „kurir“ bo kak intrigant v službi današnje reakcije, ki podtikuje muslimanom te letake, da bi služili kot povod za gonjo, ki izhaja iz šovinizma in političnih intrig.

Ni zdravila. „B. Dnevnik“ dolži g. Protiča, da je kriv zmage Hrvatskega bloka pri občinskih volitvah v Zagrebu. Protič naj bi bil ohrabljal te strašne tisoče zajedničarjev, da so tako enodušno glasovali. Na to pametno pisanje revolverskega demokratskega organa hočemo reči samo tole: Enodušnega ogorčenja in čvrstega oklepanja Hrvatov v Hrvatskem bloku je plod Pribečevićeve policije. Priznavamo, da je to tudi velika nesreča, samo da ne za državo, temveč za policijsko demokracijo in zato razumemo, da „Beogr. Dnevnik“ toži. Težko mu je, a za to bolezen ni zdravila! (Radikal št. 51).

Radikalni kongres.

Na kongresu radikalne stranke se je pokazala ista navidezna ubranost glasov kot na demokratskem kongresu. Sploh so kongresi strank, ki so se od tujile načelnemu stališču v neprestani borbi in spletkah za državno moč in oblast pravi pesek v oči čutečega in socialno mislečega človeka. Na kongres pridejo v prvi vrsti ljudje, ki že imajo ali pa težijo za kakim oblastnim mestom. Ti pripravijo svoje govore, drugi pa sploh ne pridejo do besede. Protič pozna prav dobro svoje ljudi, zato se pa ni prikazal. On ve, da se z današnjimi prvaki ne da govoriti in da se morejo drugim šele oči odpreti na potu Pašičeve politike. Delegati radikalnega kongresa so obsojali delo demokratskih ministrov, to pa v prvi vrsti je zato, ker so se iz radikalnih vrst hvalisali ljudje, ki bi hoteli sami vse in veliko bolj voditi, in pa radi tega, ker se niso spoznali vzroka in nemoralnega jedra te koalicije. Pašič je kratko in enostavno dejal: Pripravite mi dovolj mandatov, potem pa dobite kar zahtevate, ker bomo tedaj lahko sami vladali. V teh besedah je vse povedano! Načela, program, to vse skupaj ni nič! Vladati hočemo, najrajši seveda sami, če pa ni mogoče, pa z drugimi, ki so nam enaki! Proti koaliciji z demokrati izraženo nasprotstvo ne izvira iz načelne težnje, kakor n. pr. revizija ustave, temveč samo iz želje do popolne in nedeljene nadvlade v državi. Pašič hoče v koaliciji ministristvo policije za svojo stranko, da si podvrže in prisili volilce, na kongresu pa priganja svoje pajdaše, naj nalovijo dovolj mandatov

da se njim izpolnijo žrlje, njemu pa dajo proste roke.

Radikali so na svojem kongresu izrazili tudi željo, sporazuma s Hrvatimi in Slovenci. To je zelo lepo, potrebno bi pa bilo, da si gospodje tudi predložijo, da je za vsak sporazum potrebna gotova načelna podlaga. Centralizem, ki se je začel uveljavljati z vsoto, ne more služiti za podlago zblizanja ali celo skupnega delovanja. Trebalo bi iti korak naprej in to je revizija ustave. Dokler radikali ne spoznajo in sprevidijo te potrebe, — njimi ne more priti do sporazuma. — Protič je to že davno spoznal, sedaj pa čaka, da pridejo tudi drugi za njim, po lastni uvidevnosti, ali pa prisiljeni od razmer, ki izhajajo iz politike brez načelne podlage.

Beleške.

O razdelitvi Dalmacije na dve oblasti piše „Hrvatska obrana“ št. 281 sledeče: V načrtu razdelitve države na oblasti niso priznali niti Dalmaciji, ki so jo tudi razmesarili na dve oblasti. V Dalmaciji je zavlada radi te razdelitve skrajno nezadovoljstvo med policajdemokrati samimi. Razglašajo, da zamorejo obsegati do 800.000 prebivalcev, a Dalmacija jih ima le krog 600.000, a so jo policajdemokrati ter njihovi zavezniki radikali kljub temu razdelili, ker odgovarja ta razdelitev njihovim čokorilovskim ter hegemonijskim interesom. Dalmacija je povečini ohludena od Hrvatov, sedaj pa hočejo njen južni del poriniti pod čisto drugo interesno sfero. Iz razdelitve Dalmacije jasno odseva oslabitev hrvatskega plemena. Oni, ki hočejo razcepiti Dalmacijo, nimajo niti pojma o željah in zahtevah Dalmatincev, njihov glavni interes je širjenje hegemonije.

Avstrijska vlada je pustila Dalmacijo iz centralističnih in hegemonističnih ciljev nedotaknjeno in je ni hotela priklopiti k materi Hrvatski, kar je bila najgorkejša težnja Dalmatincev. Iz ravnoistih razlogov hoče zdaj čokorilovska vlada razdeliti Dalmacijo in s tem ustvariti še večje plemenske zapreke. Radi plemenskih zaprek težijo najbolj ravno oni, ki jin ustvarjajo sami. Razdelitev Dalmacije je posledica nepoznanja zemljepisnega položaja Dalmacije. Dalmacija želi, da ostane tudi zanaprej kot zasebna avtonomna pokrajina, ali pa, da se jo priklopi Bosni. Baš radi tega je Dalmatincev najbolj simpatičen ustavni načrt Pučke stranke, ker ta načrt popolnoma odgovarja težnjam dalmatinskega naroda.

Predloženi dve oblasti žalita narodno čuvstvanje Dalmatincev ter rujeta brezno razdora med prebivalstvom. Obenem izzivata kampanilistične borbe enega mesta proti drugemu.

Sedaj smo prišli končno do predmeta, da naših državnikov v tem pogledu ni vodil niti državni interes, niti geografsko-ekonomsko stališče — pač pa čisto plemenski interes. Dalmacija se bo vedno in ob vsaki priliki na odločneje zoperstavila plemenskemu šovinizmu. Vodila bo izrazito borbo za avtonomijo pokrajin in za plemensko ravnopravnost, ki ne škodujeja državnemu in narodnemu edinstvu v nobenem oziru.

Po Dalmaciji divja fašizem. — ne italijanski, temveč jugoslovanski, ki je italijanskemu do pičice enak ter stoji tudi v službi oblastnikov, ki so si proti narodni volji prilastili moč in oblast v državi. To je nekaka policija tretjega poziva, brez uniforme, brez javnega značaja, a vendar na tihem vzdrževana in inšpirirana po policajdemokratskih oblastnikih. V Italiji se hujska taka banda proti slovanski narodni manjšini in proti razredno zavodnemu proletarijatu, pri nas pa proti vsem, ki ne trobijo v rog sedanjih oblastnikov. Divjanje teh tolp dosega v Splitu svoj višek, največ trpi od njih opozicijski list „Hrvatska Riječ“ in pa tiskarna, v kateri se tiska. Tiskarno so že parkrat poškodovali, največkrat se pa spravijo nad dotiska ne izvode lista in tako tudi 13. t. m., ko so pred tiskarno prestregli vse razvajačce, jim pobrali svežnje lista, znosili na trg ter tam med divjim krikom zažgali. Policija prvega poziva se ob takih prilikah obrne v stran, da bando mirno in nemoteno opravi svoje državotvorno delo.

Ze zopet se pojavljajo. „Srpska stranka“ v Beogradu je objavila poziv sledeče vsebine: „Rešitev države in nas vseh je v Veliki Srbiji. Srpska stranka pošilja vsem, katerih srca gorijo za srpsko rodoljubje, ta-le poziv, da se vpišejo v Srpsko stranko in stopijo pod njeno zastavo. Radi dobrot države in naroda naj ne izostane nikdo izmed tistih, ki so za našo „zajedničko otadžbino“ prelivali svojo kri in žrtvovali svoje imetje. Otadžbina (očetnjava) je v nevarnosti obranila in proslavila je bo edino le Srpska stranka.“ — To so tisti norci, ki so dr. Simraka imenovali „srboždera“ in pozvali „celi srbski narod v borbo proti njemu.“

Tudi črnogorski demokrati, par „činovnikov“ in koritarjev na Cetinju in Podgorici se hudo razvemaajo in pripravljajo radi sedeža črnogorske ali zetske oblasti. Eni hočejo imeti oblast na Cetinju, drugi pa v Podgorici in tako se je začela huda bitka iz obzorja lastne kuće in osebnega profita. Značilno je za policajdemokracijo, da se pri takih sporih na dolgo in široko povdarja zgodovina in razne tradicije. Kulturne, socialne in narodne tradicije so centralisti napram Hrvatom in Slovencem gladko zavrnil, sedaj se pa radi osebnih interesov pri ustoličenju svojih oblastij pripravljajo iz raznih, po večini prav malenkostnih in smešnih tradicionalnih razlogov.

Radiča batinijo? Beograjska „Politika“ piše: „V spremstvu svojih najboljših pristašev je Stjepan Radič v svrno agitacijo prišel tudi v Invalidski dom. Ko so invalidi doznali, za njegov prihod, so mu šli nasproti. — Poslušali so ga tako dolgo, dokler ni prišel udrihati po narodnem jedinstvu in Srbiji, nato pa je eden izmed invalidov snel svoje leseno nogo in prišel neusmiljeno pretipovati Radičevo glavo. Ostali invalidi so vzklicali narodnemu ujedinjenju in iztirali radičevce iz Invalidnega doma.“ Tako „Politika“. Nam se pa močno dozdeva, da so Radiča batinili — politični invalidi. Po veličastni zmagi „nekrona-nega kralja hrvatske republike“ pač žurnalistične batine, osobito, če so izmišljene, ne škodujejo. . . . Ni pa izključeno, da se je to batinanje res vršilo, samo da je leseno nogo držal invalid v leseni — roki.

Odlikovanja in — izvanredne zasluge. V Jugoslaviji dežujejo odlikovanja. Kmalu bomo imeli več odlikovanih, kakor neodlikovanih državljanov. Na ta način bodo izgubila odlikovanja vsako vrednost. V splošnem smatramo odlikovanja v obliki raznih zvezd, ordenov in vrvic kot navadne igracke, katerim se divijo mnogi ljudje v nedolžnem veselju. Ako se že le koga odlikuje, naj se mu prisodi odlikovanje res za izvanredne zasluge. V zadnjem času pa dežujejo odlikovanja med tiste, ki v najboljšem slučaju niso storili ničesar drugega, nego svojo dolžnost, katero bi na njihovih mestih izpolnili tudi drugi ljudje. Mi smo vsaj toliko tankovestni, da ne smatramo vršenja dolžnosti, kot izvanredno zaslugo. To naziranje pa hoče vlada razveljaviti in zato obsipuje predsednike raznih državnih institucij z raznimi ordeni, čeprav bi človek njih izvanredne zasluge moral preiskati z mikroskopom.

„Straža“ stane za leto 1922: celoletno 35 din. ali 140 K, polletno 18 din. ali 72 K, četrtletno 9 din. ali 36 K in mesečno 3 din. ali 12 K. Za vse kraje izven Jugoslavije zaradi poštne mesečno 2-50 din. ali 10 K več, torej celoletno 65 din. ali 260 K, polletno 33 din. ali 132 K, četrtletno 17 din. ali 68 K. Naročnina se plačuje napej. — Upravištvo.

Dnevne novice.

† Nemila smrt je nepričakovano posegla v mlajšo vrsto dušnih pastirjev in nam ugrabila v sredo ponoči ob 10. uri župnika iz Pušave, č. g. lv. Vedečnika. Rajni se je rodil 8. maja 1822 v Konjicah. Posvečen je bil 15. julija 1907. Kaplanoval je pri Sv. Martinu na Pohorju, kjer je bil tudi provizor. Od Sv. Martina je bil prestavljen kot kaplan v Kozja, iz Kozjega je prišel v Vitanje, iz Vitanja v Sostanj, od tamkaj pa kot provizor v Pušavo, kjer je postal župnik 1. ma-

ja 1920. Rajni blagi sobrat je bil duhovit, plemenit značaj in je najrajši na občno zadovoljnost vernikov pastiroval na Pohorju. Blagopokojnemu je upihnila luč moškokepkega življenja želodčna bolezen. Pogreb se vrši v soboto ob 9. uri zjutraj. Blagemu sobratu svetila večna luč!

Samohvala samostojnežev. Hvalisanje samostojnežev, da so viničarjem izposlovali trošarine prosto žganjekuho, je povsem neutemeljeno, zlasti če se pomisli, da jih je finančna uprava zopet enkrat temeljito potegnila. Ker se samostojneži v obstoječih trošarinskih predpisih prav malo ali pa nič ne spoznajo, se je to lahko doseglo. Izposlovali so viničarjem sicer res trošarine prosto žganjekuho, zato se je pa odrekla ta pravica posestnikom vinogradov. Ako ima posestnik vinograda dva viničarja, ki oba kuhata trošarine prosto žganje, ne bo smel v bodoče gospodar za svojo osebo kuhati nobenega žganja. Gospodarij, kmetje — zahvalite se gospodom samostojnežem, ki so vas na račun viničarjev cropali pravice do davka proste žganjekuho!

V Smartnu v Rožni dolini je učiteljev sin — baje jurist, ki si je spričevala in izkaz o kolokvijah prigoljufal — že nekaj časa napadal v „Novi Dobi“ gospoda župnika in vse, kar je dobrega, krščanskega. V gradu Meierberg je bil stalen gost novih hrvaških lastnikov. Tam je netil mržnjo do župnika in naše stranke. Pred 14 dnevi so ga zalotili pri tatvini: kradel je fotografu dragocen del aparata. Ugotovili so tudi druge tatvine, katere je večinoma priznal. Odkuril jo je v Ljubljano. Na potu proti Dunaju so pa detektivni preiskali ves vlak in ko je samostojnež in brezverec Ivan to zavohal, je v Celju pred postajo skočil iz vlaka. Nadebudnega „svobodomisleca“ so prijeli. Odpeljali so ga v Zagreb, kjer bodo proti njemu uvedli radi drugih lumparij preiskavo. Govori se o velikanski tatvini. To je žalosten konec človeka, ki je zatajil Boga, ki nima nobene vesti in blati vse dobro na svetu.

Zanimivosti iz Dobrne. Dne 12. t. m. se je ustanovila pri nas podružnica Jugoslovanske Matice; bristopilo je takoj 35 članov. Sestavil se je odbor, ki bo z vsi vno gmotno gnil v naših toplicah pravo jugoslovansko mišljenje. — Kakor v lanskem letu, bo tudi letos priredila naša Kmetijska podružnica 27. t. m. na dan sv. Janža, ko se vino blagoslovja, vinsko poskušnjo pri načelniku od 12. do 15. ure. Vsled letošnje izborne kapljice je pričakovati, da bo udeležba zelo živahna. Upravo naših toplih opozarjamo, da v interesu tujkega prometa ukrepe takoj vse potrebno, za upeljavo te kajti še celo v bližnjem Vojniku jo lefonske postaje, ki jo tako pogrešamo, že imajo. Zanimivo bi še bilo, končno izvedeti, koliko stane žaga in kako funkcionirajo električne kopelji?

Slov. dij. društvo v Pragi bo prodajalo po svojih članih v božičnih počitnicah razglednice, komad po 1 dinar, kojih čisti dobiček je namenjen kot podpora revnim slovenskim visokošolcem v Pragi, ki žive v veliki

ki tedi, ker jim država kljub obljubi ne izplača državne stipendije. Javnost se naproša, da pridno kupuje te razglednice in tako lajša bedo naših praških visokošolcev.

Podporno društvo slepih v Ljubljani se obrača do vseh plemenitih src z mlo prošnjo, da priskočijo z darovi v denarju ali v obleki na pomoč kot božično darilo oslepelim revežem. Darila se naj blagovoljijo poslati na predsedstvo gori imenovanega društva v Ljubljani, Wolfova ulica 12.

Popis avstro-ogrskih vojnih posojil. Doznavamo, da zbira oddelek za kmetijstvo pokrajinske uprave za Slovenijo v Ljubljani material za očitavanje koristi tistih korporacij, ki so podpisale kako avstro-ogrsko vojno posojilo. Občine bodo ta vojna posojila popisovale do 15. januarja 1922. Pozivljamo občinske urade, zadrage, in razne druge občekoristne institucije, da pri občinskih uradih pravočasno prijavijo vrsto, serijo in iznos posameznih avstro-ogrskih vojnih posojil, ki so jih podpisale. Interesente opozarjamo na tozadevna razglasila, ki jih bodo občinski uradi objavili.

Požar povzročil 10 milijonov skode. Dne 14. t. m. zjutraj je začelo goreti v skladišču za drva na žagi Hainricherja v Skotji Loki. Ker ni bilo v bližini dobiti vode, se je požar naglo razširil in v hipu so bila vse zaloge v plamenu. Pogled na gorečo požorišče je bil mozeg pretresujoč. — Več požarnih bramb je prihitelo na lice mesta. Zgorele so večinoma vse ogromne zaloge lesa. Skoda se ceni na 10 milijonov kron. Se celo kotovor je bil v veliki nevarnosti. Požar so je videli celo na ljubljanskem gradu. Kako je nastal požar, še ni dognano, toda bržčas vsled kake neprevidnosti delavcev, ki so delali beton in pri tem kurili ogenj.

Demokrati zlorabljali pošto. — V „Obzoru“ piše narodni poslanec dr. Šurmin: „V volilne svrhe je poslal Hrvaški blok volilec glasovnice z imenom Stjepan Radič. Kuverti so bili zalepljeni. Volilci so pa dobili zalepljene kuverte z Radičevim oklicem in glasovnico na ime Milan Krešič, t. nosilec demokratske liste. Jasno je torej, da so demokrati na pošti odpirali kuverte, uničevali Radičeve glasovnice in podikali svoje. To je pač škandal brez primere! Takega lopovstva so zmožni edine policajdemokrati. Ali jim je kaj pomagalo?”

Afera znanega polkovnika Vasiča, ki je hotel našo vojno upravo potegniti na Dunaju za najmanj 100.000 dinarjev, je skrajno neljuba našemu vojnemu ministru. Poslanec dr. Hohnjec je vprašal g. vojnega ministra, kako je z afero dičnega Vasiča. Minister se je otresel odgovora, češ, da je afera Vasič v preiskavi in radi tega mu ne more dati še sedaj pravega odgovora. Ako misli višja vojaška gospoda, da bodo naši poslanci pozabili na Vasiča, se moti!

Orlovski koledarček razpošlje O. P. na odseke. Radi bogate vsebine in priročne oblike ga odsekom pač ne bo težko razpečati. Naj ne bo člana, ki bi ne imel tega koledarčka. IZnesek

naj odseki poravnajo po priloženi posilni položnici.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 255—256, francoski frank 21.20 jugoslovanskih kron. Za 100 avstrijskih kron je plačati 4, za 100 čehoslovanskih kron 315—320, za 100 nemških mark 145—152, za 100 laških lir 11.88 do 11.89 jugoslovanskih kron. Naš dinar notira v Curihi 2.05. Od zadnjega poročila je vrednost našega denarja padla za 5 točk.

Iz Maribora.

Vojaška realka v Mariboru se spremeni v tehnično podoficirsko šolo. V Mariboru je več vojašnic, ki bi popolnoma zadostovale temu namenu. Zakaj ne dobi mestna občina te lepe in prostorne zgradbe, ki je bila doslej vojaška realka, in ne odda kake kasarne za podoficirsko šolo? Kasarna bi popolnoma zadostovala in dosedanja realka bi se lahko uporabila v višje svrhe kake gospodarske šole. Pod „tehniko“ se razumejo v današnji vojski pijonirji in saperji, pravijo jim tudi „inženirija“ in za vse to mislimo, da ni potrebno tako poslopje kot je dosedanja vojna realka in kultura okrog nje. Bogzna, kako bo v kratkem času vse to izgledalo, če se bodo naokrog vežbali bodoči „tehničarji“!

Kaj jim mar? Pred kakim dobrim tednom bi bil skoro utonil nek vojak Bosanec v greznici Dravske vojašnice. V noči je zašel s ceste. Ob pristanku v greznici Dravske vojašnice, ki je vedno odprta. K sreči se je še vlovil z obema rokama za obzidje greznice tako, da je tical v jami samo do polovice. Grozno vpitje vojaka, ki je dobro znal, da ga čaka strašna smrt v smrdu, ako mu omagajo roke, je privabilo dva rešitelja iz bližnje gostilne Dabringer. Bosanca sta dva po tignila iz luknje že vsega onemoglega in trdega od smrtnega strahu. No, Bosanec je ušel smrti, a vrata v greznico so še danes odprta in bodo menda ostala, dokler ne bo kak vojak res plačal to brezbriznost s smrtjo. Toliko za danes na naslov uprave Dravske vojašnice!

Vabimo k lepi božični prireditvi, ki jo priredi mladinski odsek Jugosl. strokovne zveze v Mariboru v nedeljo, dne 18. t. m., ob petih popoldne, v Splavarski ulici št. 4. Clani in članice ter prijatelji mladine, pridite, poagitarajte za obilno udeležbo!

Dne 17. in 18. t. m. so trgovine odprte. Dne 17. t. m. je državni praznoba pred prazniki in imajo trgovinik. Ker je pa ta dan ravno zadnja ne mnogo opravka, bodo ta dan trgovine celo dan odprte. Ravno tako so odprte tudi trgovine v nedeljo, dne 18. t. m. in sicer od 8. do 12. ter od 14. do 17. ure. — Trgovski gremij.

Srečke za državno loterijo se prodajajo pri blagajni mariborske glavne pošte, razpošiljajo se tudi izven Maribora. Zrebanje prvega razreda se vrši že dne 2. januarja 1922.

Prošnja blagim srcem. Vdova s 4 otroci od 2 do 10 let se nahaja v skrajni bedi. Mož je umrl na jetiki, a družina je sedaj na zimo brez sred-

stev, otroci nimajo obutve na zimsko obleke. Vdova prosi za staro obleko za otroke in obuvale. Iz prijaznosti sprejema darove za to ubogo družino. Tajništvo SLS v Cirilovi tiskarni, I. nadstropje.

Iz celega sveta.

Strašna beda v ruski pokrajini Samara je naravnost nepopisna. Iz Moskve brzojavljajo: „Fridtjof Nansen je prepotoval pokrajino Samara in poročal, da je beda veliko večja, nego si jo zamore predstaviti človeška fantazija. V okrožju Budsuluk je pol milijona ljudi brez hrane. V zadnjih treh mesecih je pomrlo 30.000 oseb. Umrljivost narašča in če kmalu ne pride izdatna pomoč, bosta podlegli 2 tretjini prebivalstva. V mestu Budsuluk ležijo vsako jutro mrtva trupla ubogih sestradancev. Nansen sam je videl, kako so gladni psi trgali mrlice. Na pokopališču je ležalo nakopičenih 60 otroških trupel, vsa naga, kajti obleko so jim odvzeli preostali. To je bila žetev mrtnice kose v zadnjih dveh dneh. Vprašal sem — poročala Nansen — grobarje, koliko mrličev dospe vsak dan in odgovorili so mi, da ne vedo prav natančno... par „pošiljatev“ pač... Trpljenje stoterih in stoterih otrok, ki sestojijo še samo iz kosti in kože, ter ne morejo več hoditi, je strašno. Na pol biazne matere moledujejo pri pomožnih mislih za najpotrebnejšo hrano. Možje gledajo obupani v brezupno bodočnost. Slične razmere vladajo po vsej vzhodni Rusiji. Ameriški Rdeči križ deluje s polno paro. Švedski Rdeči križ je nedavno dospel in začel s pomožno akcijo. Kljub vsem naporom pa te pomožne misije ne morejo pomagati vsemu prebivalstvu. Potrežljivo prebivalstvo gladuje, trpi in pričakuje pomoči, ker ne more verjeti, da bi se ga ostali narodi Evrope ne — umili!

Ruski general — čevljarški mojster. Na Dunaju je pred dnevi napravil pred izpraševalno komisijo zadruge čevljarjev izpit kot čevljarški mojster bivši ruski general Agabazov. — Po prevratu v Rusiji je šel na Dunaj, kjer se je izučil čevljarške obrti. Kot čevljarški mojster se nastane na Dunaju.

Anatol France se odpoveduje komunizmu. Francoski pisatelj Anatole France je v razgovoru z zastopnikom lista „Stockholms Tidningen“ izjavil, da nikakor ni komunist. Pristavil je, da se je o možnostih komunizma zmotil. Tudi v bodoče bo nasprotoval kapitalizmu in plutokracijskemu režimu, vsekakor pa bo spoštoval nedotakljivost privatne lastnine. Končno je ugotovil, da reprezentira sorazmerno mala imovina, kakor prevladuje v Franciji, najboljši socialni sistem, ki se je do današnjega dne realiziral.

Prodaja carskih dragocenosti. V Charbinu se je pojavil gospod, ki je prinesel iz Baikalske pokrajine četrt del carske krone, nadalje kronski lep plašč, zlato dozo za cigare in nekaj predmetov iz platina. Omenjene stvari so bile rdečim gardistom odvzete in jih nameravajo prodati.

Gladiatorji.

Prva knjiga. — Bros.

(49. nadaljevanje.)

Spadon je začel:

„Praznik Izidini je bil. Prihajali smo ravnokar od svetih obredov, ki z njimi častimo Izido in ki jih navadno posvefni ljudje ne smejo videti.“

Pri teh besedah je Montan skremžil obraz tako porogljivo, da se je celo cezar nasmejaj, gostje pa so prasnili v razposajen krohot.

Spadon se ni dal motiti.

„Spreved se je vračal v mesto“, je nadaljeval, „poln navdušenja za boginjo. Novinci so plesali in skakali ob straneh spreveda, svečeniki pa so veličastno korakali pred kipom Izidine. Najplemenitejša gospe iz Rima so bile v sprevedu, — najplemenitejši in najlepši!“ je ponavljal Spadon in v samodopadljivi zadovoljnosti gledal po družbi. „Imen ne bom navajal, — pa vi vsi veste, da češčenje Izide ni nizkotno in vsakdanje —!“

Placid se je v neprijetni zadregi premikal na svojem ležišču in skril obraz v čaši.

„Rimsko ljudstvo je od nekdaj zelo častilo našo egipčansko boginjo“, je nadaljeval eunuh, „ne plebejcev in ne patricijev ne manjka v naših vrstah. — Dobro! — Torej spreved se je premikal po ulici in vse nam je radevno, — naredilo prostor, staro in mlado, moški in ženske. Le neko črnooblečno dekle, ki je v naglici zavilo okrog oglja, se je zaletelo v nas, hipoma je bilo sredi spreveda in od strahu ni vedelo ne kod ne kam. Se trenutek — in razsrjena množica bi jo bila pomandrala ob tla, da je nisem zagrabil jaz in je spravil na varen kraj, dokler ni bil spreved mimo.“

„Menda si le hotel videti, kak obraz se skriva za črnim pajčolanom!“ „Tega pač ne!“ je dejal Spadon. Pa zbadljive besede so mu vsekakor dobro dele. „Take reči prepuščam senatorjem in državnikom in vojakom. Moj namen je bil edinole ta, da jo braniš. — Pa bolje bi bilo, da sem prijel koprivo z golo roko! Dekle je vpiilo in se zvijalo v mojih rokah, kakor bi se nikoli ne bilo pogledalo v možko lice.“

„Ustrašila se je tvoje brade!“ je rekel eden klientov in gledal golo, napihnjeno lice eunuhovo.

Spadon je zatrepetal, pa se je narenil, kot da ni čul.

„Preplašenemu dekletu moraš ljubezljivo prigovarjati“, je nadaljeval, „nevoljnega pa oplašiti! Domišljujem si, da vem, kako jih je treba vzeti v roke. — Dekle bi se bilo res kmalu tudi pomirilo, če bi me ne bil nihče motil. Z me je zaupljivo gledala — kar pridvi odnekod orjaški barbar, ostuden velikan, z valovitimi rumenimi lasmi, in mi hoče siloma iztrgati dekleta iz rok. — Močen sem, kakor ste se že morebiti sami prepirali, prijatelji, in strašen, če mi zavre kri. — Zagrabila sva se. Pobil sem ga na tla. Vstal je s podvojenjo divjostjo, porabil ugodno priliko, ko, braneč dekleta, nisem imel prostih rok, pa me je udaril po licu, da se še danes pozna. Za trenutek sem bil čisto omamljen. Medtem pa je pograbil deklet in zbežal. Dobro je bilo zanj, da je tako stokal, saj se me izogiblje, ako je močder! Ako se najina pota zopet križata, bi bilo bolje zanj, če bi prišel Euhenorju v roke! Jaz bi mu nikakor ne prizanesel!“

In Spadon je izpil svojo čašo in dvigal svoja debela ramena, kot kak plečast gladiator.

„In kaj se je zgodilo z dekletom“, je vprašal Placid, ki je dosedaj s popolno malomarnostjo poslušal pripovedovanje.

„Barbar jo je odpeljal seboj“, je odgovoril Spadon. „Ubožica! Bojim se, da je proti svoji volji morala z njim. Pa Britanec jo je naravnost vlekel s seboj!“

„Britanec —?“ je vzkliknil Licinij. Iz dna duše je preziral Spadona, zato je molčal med njegovim pripovedovanjem. Sicer pa mu je bila resnica o celi stvari že itak znana iz ust njegovega sužnja.

„Britanec!“ je pritrdil eunuh, — „Sicer bi ne bil tako velik in divji Galijec je višji nego Rimljan, German višji nego Galijec, Britanec mora torej dosledno biti višji nego German, in oni odurni velikan je torej dosledno bil Britanec. — Svojo logiko imam od Grkov!“

„Ampak svoje rokoborbe ne!“ je pripomnil Montan. „Euhenor ti bo moral dati par ur pouka, če se hočeš še kedaj spel pomešati med cestne pretepače in se z njimi spestiti za dekleta, ki nosijo pajčolane —!“

(Dalje prihodnjik.)

Zelo prijetno pri ribanju hrbta, rok, nog in celega telesa, kot kosmetikum za negovanje kože zob in ust deluje lekarnarja Feller prijetno dišeči «Elsafluid». Mnogo je močnejši in boljši kakor francosko žganje in že 25 let priljubljen. 3 dvojnate steklenice ali ena specialna steklenica skupej z zamotom in poštnico za 48 K pošilja: Eugen V. Feller, Stubica donja Elsattrg 329, Hrovaško. 626 a

Trgovina 9-10 634 s p Na debelo! Na drobno!

emajlirane, porcelanaste, steklene in keramične posode iz vlitnega železa o-o se priporoča cen. občinstvu o-o

ALBERT VICEL, Maribor Glavni trg 5.

Slovenci, darujte za „Tiskovni dom“!

Ribje olje in emulzija od njega

se dobi

v novi lekarni pri „sv. Anehu“.

Maribor, Glavni trg 20, v hiši And. Mayer.

1-3† 693

MEDIĆ, RAKOVČ & ZANKL

d. z o. z. Ljubljana.

Tovarna kemičnih in rudninskih barv ter lakov.

Centrala; Ljubljana. Brzjavni: Meraki, Ljubljana. Skladišče: Novi Sad. Telefon 64.

Gospodarska ul. **PODRUŽNICA MARIBOR.** Šolska ulica.

Emajlni laki. Pravi firnež. Barve za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljate, mavec (gips), mastec (Federweiss), strojno olje, karbolinej, steklarski in mizarjski klej, pleskarski, slikarski in mizarjski čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti.

„MERAKL“ Lak za pode. — Emajlni lak. Linoleum lak za pode. — Brunoline.

15-560 Ceniki se začasno ne razpošiljajo.

SANI ZA SANKANJE

izgotovljene iz najboljšega lesa, prepasi iz špaga, najfinejše lakirane,

1 dvovprežne sanke s 6 sedeži,

2 enovprežne sanke proda po ceni

Franjo Pergler, Maribor, Mlinska ulica 44. 1-3 692

Srbohrvaščino, franco-italijansko poučuje Kovač, Maribor, Koroška cesta 31/Lnd. 699

Kupim: Okvire (ramice) za strešno opeko (stranfalo), rabljene ali nove 40.000 komadov, 1 baraka, velika okrog 300-400 kvadratnih metrov, ali 1 šopa iste velikosti, 1 lokomobil 16 25 konjskih sil, ozkotirne tračnice 4 6 cm visoke za 800 m dolžine, ter 10 komadov vagonetlov. Ponudbe z označbo cen p. slati na naslov: Marko Kos, pošta Gor. Rijeka, Hrvatska. 2-3 690

Najugodnejši nakup

za vsa živila v novi trgovini

JAŠ & LESJAK

MARIBOR, Šolska ulica šte. 2.

J. N. ŠOŠTARIČ

MARIBOR, ALEKSANDROVA CESTA 13

Najnižje cene in največja zaloga manufakturnega, lanenega, volnenega, suknenega blaga, perila i. t. d. — Velika izbira izgotovljenih oblek za moške, ženske in otroke. Za ženske in neveste najlepše blago za obleke kakor tudi najlepše opreme za neveste.

Nadalje priporoča svojo veliko zalogo preprog, zastorov, odej in tako dalje.

Velikanske dobitke ima država na loteriji zato so srečke najprimernejše in najbolj priljubljene božične in novoletne darila. Razprodaja in razpošilja jih tudi izven Maribora poštna blagajna. 700

Staro zlato in srebro kakor tudi zlate in srebrne kroge, briljanti i. t. d. se kupujejo po najnižjih cenah. — ANTON KIFMANN, urar in zlatar v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 27. 1-2† 696

Prepričajte se!!!

Najceneje kupite vedno sveže specerijsko blago kot riž, sladkor, kavo, petrolej, milo in razno drugo blago v trgovini 675

DOBLJEKAR nasproti lekarni pri „Anehu“ — MARIBOR, Tattenbachova ulica št. 3.

Ako hočete dobro po zmerni ceni in hitro narejeno obleko nabavite si isto pri tvrdki

RUDOLF NIEFERGAL v Mariboru, Koroška cesta šte. 1.

Istotako se priporoča prečast. dahovščini hitra in dobra izdelava talarjev in oblek. Lastna krojačnica! Nadalje se dobi dobro manufakturno blago, moško in žensko suknjo, barhenti, platno, pletenine, posteljne odeje, koci, hlače, perilo i. t. d. Zaloga ovratnikov in manšet iz celuloide. o-o Zmerne cene! 694 Točna postrežba!

Kam? V Kamnici!

V nedeljo, dne 18. decembra v gostilni Šerag, velika klobasna pojedina vseh vrst domačih klobas, poleg rujne kapljice vina. Postrežba strogo solidna! 698

Klobuke in slamnike

vseh vrst od priprostih do najfinejših, ima vedno v zalogo klobučar **IVAN KVAS**

Maribor Meljska cesta 74 prevzema tudi v popravilo stare ter jih preoblikuje po najnovejši modi. 2-2† 683

Lepa in praktična božična darila v veliki izbiri in najceneje v galanterijski trgovini 3-2† 682

BALOH & ROSINA, Maribor, Grajski trg 3.

Ocarinjenje!

Vse v to stroko spadajoče posle izvršuje točno in kulantno od trgovcev ustanovljena

„ORIENT“ d. d. v Mariboru, Meljska cesta št. 12. Telefon št. 90 in njena podružnica v Ljubljani, Sv. Petra cesta 27. 4-10† 661

MARIBOR, Grajski trg 1.

Velika zaloga vseh vrst moškega in ženskega sukna, samo najboljše angleško in češko blago. — Perilo, nogavice, odeje i. t. d. Največja izbira vseh vrst svilenih robcev in šerp. — Cenjene ženske in neveste se še posebno opozarja, ne pozabite predno si kaj kupite, ogledati si zalogo v veliki manufakturni trgovini

JOS. KARNIČNIK, Maribor, sam o Grajski trg šte. 1.

1.

Zadružna gospodarska banka d.d.

Podružnica v Mariboru.

Začasno: Koroška cesta 1/l. — Telefon 311. — Brzjavni: Gospobanka.

Centrala: Ljubljana. Podružnice: Djakovo, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled.

Interesna skupnost z Sveopčo Znanstveno banko d. d. v Zagrebu in njeno podružnico v Karlovcu in Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Kapital in rezerve skupno z afilijacijami čez K 50.000.000.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije. 58†